

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

89. De simonia in tertio genere rerum spiritualium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

De simonia in tertio genere rerum spiri-
tualium.

CAPVT LXXXIX.

Tertium genus rerum spiritualium, erat operationum ex officio aut potestate aliqua spirituali procedentium, quæ mixtæ sunt, quamuis aliquæ magis spirituales, aliquæ magis temporales sint.

Prima spiritualium, est operatio Episcoporum, id est, actus omnes, quos Episcopus, vt talis est, facit per potestatem iurisdictionis, seu ordinis; vt, dispensare in voto, relaxare iuramenta, absoluerè a censuris, consecrare templa, & alia huiusmodi, quæ etiam ad Pontificem summum pertinent.

De his dico primo, quòd nullo modo potest pretium pro istis exigi, aut dari absq; simonia, cum sint simpliciter spiritualia: & ita docet S. Thom. 2. 2. q. 100. art. 3. ad 3.

Dico secundo. Cum redditus sunt sufficientes Episcopo ad sustentationem, non licet, nec etiam per modum sustentationis exigere, sed solum si sponte offerrentur.

Dico tertio, non esse murmurandum contra Papam, qui exigit pro his pecunias, non per modum pretij; nam ista ad sustentationem dantur, qua multum indiget tanta in Ecclesia dignitas. Dantur etiam aliquando per modum poenæ. Dantur etiam per modum compositionis, id est, cuiusdam commutationis: nam qui petit ab onere alicuius legis liberari, iuste potest aliquo leuiori pecuniæ onere onerari, & hoc vocatur per modum compositionis; Concil. Trid. sess. 24. cap. 3. de reformatione, ordinat, vt Episcopi tempore visitationis nihil accipiant, nec etiam munera oblata, nisi tantum pro victualibus suis, quæ sint moderata & frugalia. Ordinatur etiam cap. 6. vt dispensationes in matrimonio gratis fiant. Hoc autem ad Papam non pertinet, qui non tenetur legibus hisce, licet sit sanctissimum eas obseruare. Est aliud genus operationum spiritualium, nempe missarum celebratio.

De quo dico primo, simoniam esse, pretium accipere pro ipsa missa, cum sit res spiritualis.

Dico secundo, potest accipi pecunia per modum sustentationis, aut oblationis gratuita, vt fit in alijs spiritualibus.

Dico tertio, non licet sacerdoti pacisci de pretio, videtur tantum pecuniæ, quo nõ dato celebrare nolit. Ita dicit S. Thomas 2.2. q. 10. art. 4. de simili operatione spirituali, puta, de funere: dicit enim, iniquum esse exigere pretium pro funeri solennitate, ita vt aliter nolit sacerdos opus facere. Cetero quodlibet 1. q. 9. temperat hoc quando sacerdos diues est: quando enim est pauper, potest pacisci de pretio sustentationis. Soto lib. 9. q. 6. art. 1. dicit, non quidem esse simoniam, sed iniquum propter scandalum pacisci de sustentatione. Ego puto sic dicendum, quando sacerdos sustentationem habet suam, nec potest sustentationem exigere, tunc non potest pacisci, quia si paciscatur, iam videtur esse pretium rei spiritualis: non enim talis titulum alium habet accipiendi, nisi ex oblatione, in qua exactio non est. Quando vero sustentari debet absq; alijs, tunc, nisi sit scandalum, potest de pretio conuenienti sustentationis pacisci. In plurimum autem scandalum est, pro missarum celebratione pacisci, etiam pauperes: non tamen est simonia, quod sacerdos querat loca, in quibus pinguiores sustentationes pro sacris celebrandis ministrantur, & deserat loca, in quibus minus datur. Eodem modo dicendum est de concionibus, quæ operatio etiam quædam spiritualis est, & absq; pretio debet esse, licet possit per modum sustentationis aut oblationis accipi, & possent queri loca, in quibus pinguiores fructus eleemosynæ, sed cauendum est, ne dum simonia vitatur, in avaritiam lapsus fiat. Nam qui suæ sustentationi, quantum satis est, habet, & similia loca querit, & non vbi magis fructificare possit spiritualiter, avarus est. Alia etiam quarta operatio spiritualis, est ingressus religionis, præsertim monialium, solent enim dari pecuniæ ministerio: S. Thom. loco citato, respondet ad hoc.

Primo, dare, aut accipere pecunias pro ipso ingressu religionis, simonia est, & sic habetur 1. q. 2. c. quod pio.
Dicit secundo, potest aliquid dari monasterio, cum pauper est, pro victu & sustentatione ipsius monachæ. Intelligitur, quod liceat pacisci. Dices, quid, cum monasterium diues est, & habet redditus sufficientes pro sustentatione monialium? Sylu. ver. simonia, §. 13. refert quosdam Canonistas, dicentes esse simoniam, n. pacisci, cum monasterium est opulentum; tamen ipse Sylu. bene limitat, præsumi quidem simoniam, quia videtur tunc potius pro ingressu quam pro victu dari, si tamen vere pro ipso victu daretur, non esset simonia; gratis vero ob-

larum

larum accipere, nec præsumitur simonia, nec est. Per has spirituales operationes possunt iudicari alia huiusmodi. Sunt tamen alia mista, plus habentes de temporali, ut officium musicorum & canorum, & mundantium templa & preparantiu; ista vendi possunt secundum omnes, & emi, dummodo nihil pro ipsa spiritualitate accipiatur. Et eodem modo dicendum est de rebus spiritualibus, quæ plus habent de temporali, ut vestes & vasa sacra, quæ ratione materiæ vendi possunt, dummodo nihil pro consecratione accipiatur; immò in vsu profanos vendi possunt, dummodo prius vasa frangantur, & vestium formæ auferantur, ut habet S. Thom. loco citato. Hoc modo vult Sorlo loco citato, quòd terra sepulturæ vendi possit, quamuis securius sit, per modum oblationis aliquid accipere, quam exigere pretium, ut dicit S. Thom. Hæc sunt erga operationes notanda.

*De simonia in sacerdotiorum venditione,
& emptione.*

CAPVT XC.

Quartum genus rerum spiritualium, erat sacerdotium, seu beneficium, Ecclesiasticumq; officium. Simonia erga hæc potest consistere in tribus, aut in emptione & in venditione eorum, aut in permutatione, aut in locatione. Ac primò de emptione & venditione tractandum est.

Circa quod dico primò, vendere aut emere sacerdotium spirituale vllum, simonia est; est enim prohibitū. i. quæst. 3. c. si quis, & alijs capitibus ibidem. Vbi nota quòd non est opus ut intercedat pecunia, aut res aliqua, quæ vendi pecunia solet, sed si etiam intercedat aliquid temporale, pecunia appreciabile, ut obsequium in temporalibus licitis aut illicitis, similiter laus linguæ, similiter matrimonium: qui enim daret beneficium vni consanguineo, hac conditione, ut eius foret nuberet fratri suo, simoniam committeret, quamuis dare beneficium consanguineo, quia talis est, non sit simonia, ut dicit S. Thom. 2. 2. quæst. 100. art. 3. ad 2. Aduerte autem, quòd ista debent dari aut accipi, ut pretium: si enim non intercedat ratio pretij, non est simonia, ut sæpe diximus: vnde qui inferuit Episcopo, ut Episcopus sua obsequia respi-